

Case study č. 6:

„Audit family friendly community“

Díky case study (neboli případové studii) **jsme schopni studovat konkrétní program, událost či nástroj v oblasti rodinné politiky a následně jej generalizovat za účelem inspirace a potenciálního využití daného případu** pro další kraje a obce (Veselý, Nekola 2007). Následná case study představí projekt *Audit Family Friendly Community* (dále jen audit), který představuje nástroj, díky kterému mohou obce vytvářet smysluplná pro-rodinná opatření na základě přání a požadavků svých občanů.¹

Cíl projektu:

Cílem auditu je podpoření a rozvíjení pro-rodinného klima v obci, která je otevřená podpoře rodin, mezigeneračnímu dialogu a identifikaci souvisejících pro-rodinných opatření. Cílem je rovněž zvýšení atraktivity obce, která se díky auditu stane přívětivým místem jak pro zaměstnavatele, tak pro všechny typy generací, od dětí po seniory.

Popis projektu:

Realizátorem auditu² v České republice je Jihomoravský kraj.³ Do auditu je v současné chvíli zapojeno 40 obcí a kraj je zatím jediným, který tento projekt v Česku realizuje. Audit byl v kraji poprvé spuštěn v roce 2015 na základě získané licence z Rakouska (v nj. *audit familienfreundlichegemeinde*), kde byl tento nástroj k rozvoji rodinné politiky vyvinut již v roce 2002.⁴

Koncept auditu spočívá v tvorbě pro-rodinných opatřeních v obci na základě zapojení široké skupiny aktérů. Název projektu vychází z latinského slova *audire*, což v překladu znamená slyšet a naslouchat. Princip auditu tedy spočívá ve vzájemném naslouchání mezi občany a zástupci obce. Hlavní myšlenkou projektu je, že opatření by neměla vznikat tzv. od stolu bez účasti cílových skupin, kterých se opatření přímo dotýkají, proto do rozhodování zapojuje

¹ Tato case study vychází z projektu Audit family friendly community. Původní příspěvek dobré praxe je možné nalézt ve Sborniku dobré praxe rodinné politiky v krajích zde: http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/images/Sbornik_dobre_praxe.pdf.

² Více informací o auditu Family Friendly Community: <https://www.affc.cz/>

³ Více informací o pro-rodinných aktivitách v Jihomoravské kraji: <https://www.rodinnapolitika.cz/>

⁴ Více informací o auditu v Rakousku: <http://www.familieundberuf.at/>

širokou skupinu aktérů od zástupců neziskového sektoru a politické reprezentace, zaměstnavatelů, vzdělávacích institucí, odborníků, a především zapojuje samotné občany.

Pokud obec splní všechny podmínky auditu, je jí udělen certifikát auditu family friendly community. **Díky tomuto certifikátu má obec právo využívat evropskou značku *familyfriendlycommunity*** v rámci svých aktivit – na Public relations, při tvorbě publikací a dalších výstupů obce nebo při komunikaci s dalšími subjekty.

Paleta navrhovaných a přijímaných opatření může být opravdu velmi široká. V roce 2019 na základě auditu přijaly zapojené obce v Jihomoravském kraji **například následující opatření:** doplnění houpaček na veřejných hřištích, zřízení veřejné knihovničky, letní kino s popcornem a colou, provoz mateřských škol o letních prázdninách, sjezdy a nájezdy na chodníky, zajištění posílení autobusových spojů, obnova klubu důchodců, osvětlený přechod u školy, rozšíření dostupných bytů (byty pro sociálně potřebné).⁵

Zapojené obce v Jihomoravském kraji hodnotí své zapojení do auditu jako přínosné a smysluplné:

„Všichni jsme se shodli na tom, že díky auditu je prorodinné klima v naší obci zase o krok dál...Telnice je pro většinu z nás místem, kde se dobře žije, a snad mohu dodat, že i místem, které je přátelské rodině. Tímto děkuji všem, kteří jste se do auditu jakkoliv zapojili.“ (obec Telnice)⁶

„Naší obci a jejím představitelům záleží na tom, aby se rodiny u nás dobře cítily, aby se jim zde dobře žilo. Zajímají nás občané všech věkových kategorií, zajímají nás potřeby těch, kteří žijí sami, těch, kteří se starají nebo v budoucnosti budou starat o někoho blízkého.“ (obec Březina)⁷

⁵ Seznam schválených opatření v Jihomoravském kraji dostupný zde: <https://www.affc.cz/schvalena-opatreni-2019>

⁶ Vyjádření obce dostupné zde: https://www.telnice.cz/resources/upload/data/1566_zpravodaj-telnice-4-17-web.pdf

⁷ Vyjádření obce dostupné zde: <https://www.obec-brezina.cz/rodinna-politika-jihomoravskeho-kraje-a-audit-familyfriendlycommunity/>

Case study aneb praktické informace k uskutečnění obdobných projektů:

V následující části se zaměříme na doporučení, praktické rady a informace k realizaci auditu. Tento projekt představuje zajímavý nástroj k rozvoji a tvorbě pro-rodinných opatření.

Průběh realizace auditu

Pokud se obec rozhodne do auditu zapojit, může se zúčastnit seminářů, které by měl pro své obce uspořádat bezplatně daný kraj. Následně je mezi krajem a obcí **uzavřena dohoda o účasti na auditu**. Obci je rovněž **přiřazen poradce**, který ji procesem auditu provází.

Následuje realizační fáze auditu, kdy by měla **obec zahájit publicitu** o tom, že se zapojila do auditu a že je připravena přijímat nápady na opatření, která by měla být dle občanů v obci realizována. Existuje několik způsobů, jak lze publicitu provést:

- Své nápady může veřejnost s obcí sdílet např. skrze **on-line dotazník, který bude vyvěšený na webových stránkách a sociálních sítích obce**.
- **Dotazník může být rovněž umístěn fyzicky na frekventovaných a dostupných místech obce** (např. na úřadu obce, ve školách, školkách), aby měli možnost vyplnit tento dotazník rovněž i ti občané, kteří například nemají internet či počítač.
- O zapojení obce do auditu a možnosti vyplnění dotazníků mohou být občané informováni také **skrze místní rozhlas či zpravodaj nebo noviny obce**.
- Další možností je uspořádání **veřejné debaty** občanů a zástupců obce, kam může přijít kdokoliv se svými nápady a tipy, jak zlepšit život v obci.

Dalším krokem auditu je **vytvoření pracovní skupiny**⁸, která bude diskutovat a rozhodovat o přijímaných opatřeních. Tuto **skupinu sestavuje obec** a měla by do ní **zahrnout všechny cílové skupiny**: zástupce obce, občanů všech generací, neziskových organizací, zaměstnavatelů, odborných expertů, vzdělávacích institucí a další.

Pracovní skupina následně **uspořádá ideálně celkem dvě setkání/workshopy**:

- Na prvním setkání (tzv. hodnotící workshop) je **zhodnocen současný stav rodinné politiky a pro-rodinných opatření** a popis opatření, která jsou v současné době v obci realizována. Výstupem prvního setkání je analýza existujících opatření (tzv. analýza současného stavu).

⁸ V Jihomoravském kraji má tato skupina 15 členů.

- Na druhém setkání (tzv. plánovací workshop) **dochází k tvorbě návrhů nových pro-rodinných opatření, která budou na základě auditu realizována.** U navrhovaných opatření musí být jasně definován cíl opatření, obsah, míra zapojení obce, odpovědná osoba, časový plán a způsob financování. V rámci tohoto workshopu by měly být využity podněty získané od samotných občanů v rámci publicity.

Soubor vybraných opatření je následně **představen zastupitelům/radě obce**, kteří z návrhů vyberou ta opatření, která budou v obci realizována. Na implementaci vybraných opatření by měla mít obec **maximálně 3 roky**.

- Během této doby vydá obec vždy jednou ročně **průběžnou zprávu** o průběhu realizace. Obec by měla rovněž zůstat na dále v kontaktu s veřejností a reagovat na podněty a připomínky od občanů.
- Po třech letech by měla být vydána **závěrečná zpráva**, v rámci které dojde ke zhodnocení dosavadního stavu realizace: jak se podařilo opatření realizovat, jaké byly výsledky a jestli byla zapojena veřejnost. Zpráva by měla rovněž obsahovat zdůvodnění, pokud nedošlo k realizaci nějakého z vybraných opatření.

Následuje externí hodnocení, jehož prostřednictvím se kontroluje správnost postupu a kvalita stanovených cílů. **Do obce je vyslán hodnotitel**, který má za úkol zhodnotit, zdali jsou vybraná opatření vhodná, dostatečně zacílená, realistická a zdali přispějí k rozvoji rodinné politiky **v obci**. Hodnotí přitom několik **kritérií**:

- dodržení termínů,
- průběh realizace,
- úplnost odevzdaných zpráv,
- míra zapojení veřejnosti,
- zpětnou vazbu od veřejnosti,
- dodržení informovanosti veřejnosti o postupu auditu,
- složení pracovní skupiny.

Hodnotitel na základě těchto kritérií **rozhodne o udělení/neudělení základního certifikátu**.

Platnost certifikátu je 3 roky. Po uplynutí této doby je možné zažádat o **tzv. reauditaci**, což je proces obnovení certifikátu po stanovené době 3 let. Obec musí opět podepsat dohodu

o účasti na auditu a projít opět všemi fázemi auditu, včetně stanovení nových opatření, formulace cílů, analýz atp.

Možnosti financování:

Realizátorem opatření, které vznikají na půdě auditu, je obec. Financování těchto opatření by tak mělo primárně **vycházet z rozpočtů daných obcí** (případně krajů). Další možností je využití **financování ze státních či strukturálních fondů**, o které si obce mohou zažádat (např. Dotační titul Rodina či Obec přátelská rodině). Opatření mohou být financována rovněž **ze sponzorských darů** (např. na základě burzy filantropie⁹).

Přínos projektu:

Audit představuje skvělý nástroj, který v zapojených obcích **rozdívá rodinnou politiku a pro-rodinné klima** a díky kterému vznikají nevšední **nápady na pro-rodinná opatření**. **Obcím se díky auditu zvyšuje atraktivita**, jakožto místa vhodného pro život rodin, dětí i seniorů, a v jejich prostředí dochází k udržitelnému rozvoji obce. Nedílným přínosem je zapojení širokého spektra aktérů, kterých se rodinná politika dotýká.

Mezi hlavní přínosy projektu můžeme zařadit:

- Díky auditu dochází k **aktivizaci veřejnosti** skrze zapojení široké skupiny aktérů, kterých se rodinná politika dotýká.
- **Realizovaná opatření odpovídají skutečným potřebám obyvatel** a zástupců obce.
- Vznikají nové a **neobvyklé nápady** na pro-rodinná opatření.
- **Prestiž obce na základě zisku mezinárodně uznávaného certifikátu** v oblasti rodinné politiky.

---

⁹ Více o tomto projektu v Case study č. 2 „Burza filantropie“.

Zdroje:

- affc.cz. *Vysvětlení pojmů* (online). (cit. 2022-10-14). Dostupné z: <https://www.affc.cz/vysvetleni-pojmu>
- familienundberuf.at. *Zertifizierungen* (online). (cit. 2022-10-17). Dostupné z: <http://www.familieundberuf.at/zertifizierungen>
- MPSV. *Sborník dobré praxe rodinné politiky v krajích. Dobrá praxe v krajích: Audit family friendly community.* Dostupné z: [http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/images/Sbornik dobre praxe.pdf](http://www.rodinyvkrajich.mpsv.cz/images/Sbornik_dobre_praxe.pdf)
- Veselý, A. Nekola M. ed. *Analýza a tvorba veřejných politik: přístupy, metody a praxe.* 2007. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). Studijní texty (Sociologické nakladatelství).